

OBDELJAVA

tabelarno → absolutne in relativne frekvence

KONTINGENČNA TABELA χ^2

konting. = povzetnost med določenim

ATR - posn. f. n. u.

Aditive NEK

χ^2 - neparametričen preizkum, ki predstavlja

Napaka

kult. tabele

II

HIPOTEZA NEODVISNOSTI

Uvod v pedagoško raziskovanje

Tina Štemberger

kult. kajfinski

Ho nicačna hipoteza

Ho zavzetična ali drugačna.

Proven NIKAKO!

PSICO
OPREZ
Kultur
verb

centra shranj.
preostal.

$$\checkmark g = (k-1)(n-1)$$

METODA

RAZISK. VRR:

- obzorna ali deskriptivna
- eksplikativna razlagalna
- o delv. zw.

DESKRIPTIVNA

opisovalje
kakovo, kakšno

KAPITALNA - NEEXPERIMENTALNA

empiriona rating načine

vracanje test

• obstojni razlik in nuan-

Implicitus - parn. ppr.

Explicitus - ko delovno

ponuditi problem

POPULACIJA

- s števom (f/g)
- krajevno (DBB)
- ekonom (age old)

1 pocutje (doklice se je)

2 ponen napredovanj (deklaracij, delitve)

3 malte te podl. > delitve in jih televsati

+ monografija

SPOL

1 stevilo

2 modelovanje + učenje

3 modelovanje + učenje

Tina Štemberger

Dr. Tina Štemberger je izredna profesorica za področje pedagoške metodologije in višja znanstvena sodelavka na Pedagoški fakulteti Univerze na Primorskem.

Je nosilka predmetov s področja pedagoške metodologije na vseh treh stopnjah študija v različnih pedagoških študijskih programih. Sodeluje v številnih raziskovalnih projektih, ki se usmerjajo v različna področja začetnega izobraževanja učiteljev.

Na področju pedagoške metodologije pa se raziskovalno usmerja predvsem v sintezo raziskovalnih paradigem, spletno anketiranje, participativno raziskovanje, vlogo raziskovanja v začetnem izobraževanju učiteljev ter v alternative tehnike zbiranja podatkov. Je avtorica številnih izvirnih znanstvenih prispevkov, visokošolskega učbenika ter soavtorica znanstvenih monografij.

Uvod v pedagoško raziskovanje

Knjižnica Ludus · 27 · ISSN 2536-1937
Urednica zbirke · Silva Bratož

Uvod v pedagoško raziskovanje

Tina Štemberger

Uvod v pedagoško raziskovanje

Tina Štemberger

Recenzenta · Jerneja Herzog in Jasna Mažgon

Lektoriranje · Davorin Dukič

Oblikovanje naslovnice · Tina Cotič

Risbe, oblikovanje in tehnična ureditev · Alen Ježovnik

Knjižnica Ludus · 27 · ISSN 2536-1937

Urednica zbirke · Silva Bratož

Izdala in založila · Založba Univerze na Primorskem

Titov trg 4, 6000 Koper

www.hippocampus.si

Glavni urednik · Jonatan Vinkler

Vodja založbe · Alen Ježovnik

Naklada · 200 izvodov

Koper · 2020

© 2020 Univerza na Primorskem

*Izid monografije je finančno podprla Javna agencija
za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije iz sredstev
državnega proračuna iz naslova razpisa
za sofinanciranje znanstvenih monografij*

CIP – Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.012

ŠTEMBERGER, Tina

Uvod v pedagoško raziskovanje / Tina Štemberger ;
[risbe Alen Ježovnik]. – Koper : Založba Univerze na Primorskem,
2020. – (Knjižnica Ludus, ISSN 2536-1937 ; 27)

ISBN 978-961-293-033-2

COBISS.SI-ID 45332995

Kazalo

Seznam slik · 7
Seznam preglednic · 9
Predgovor · 11

1 Kaj je raziskovanje · 13

2 Etičnost v raziskovanju · 15

3 Raziskovalne metode · 17

4 Vrste raziskav · 19

Temeljne in aplikativne raziskave · 19
Longitudinalne in transverzalne raziskave · 19
Empirične in neempirične raziskave · 19
Raziskave zgodovine, sedanjosti in prihodnosti vzgoje in izobraževanja · 20
Kvantitativne in kvalitativne raziskave · 20

5 Paradigme v pedagoškem raziskovanju · 21

6 Kvantitativna neeksperimentalna raziskava · 25

Opredelitev raziskovalne teme oz. problema, ciljev ter oblikovanje hipotez · 25
Študij literature · 27
Načrt raziskave · 27
Zbiranje podatkov · 30
Obdelava podatkov · 44

7 Kvantitativna eksperimentalna raziskava · 51

Osnovne značilnosti eksperimenta · 51
Potek eksperimentalne raziskave · 52
Modeli eksperimentov · 58
Testiranje kot del eksperimentalne raziskave · 61

8 Kvalitativne raziskave · 63

Opredelitev raziskovalne teme oz. problema · 63
Študij literature · 64
Izbor enot raziskovanja · 64
Vstop v polje · 66
Zbiranje podatkov · 66
Obdelava podatkov · 76

9 Študija primera · 85

Osnovne značilnosti študije primera · 85
Proces raziskovanja v študiji primera · 86

10 Akcijska raziskava · 89

- Osnovne značilnosti akcijske raziskave · 89
- Proces raziskovanja v akcijski raziskavi · 90
- Vrste, prednosti in slabosti akcijske raziskave · 91

11 Življenjska zgodovina · 93

- Osnovne značilnosti življenjske zgodovine · 93
- Proces raziskovanja v življenjski zgodovini · 93
- Pomen življenjske zgodovine v pedagoškem raziskovanju · 95

12 Etnografska raziskava · 97

- Osnovne značilnosti etnografske raziskave · 97
- Proces raziskovanja v etnografski raziskavi · 98
- Možnosti in omejitve uporabe · 100

13 Raziskava načrtovanih novosti pri pouku · 105

- Osnovne značilnosti raziskave načrtovanih novosti pri pouku · 105
- Posebnosti raziskave načrtovanih novosti · 105
- Proces raziskave · 106
- Uporabnost, prednosti in pomanjkljivosti · 108

Literatura · 111

Recenziji · 119

Povzetek · 123

Summary · 127

Seznam slik

- 3.1 Odnos deskriptivne in kavzalne (eksplikativne) metode · 18
- 6.1 Proces raziskovanja pri kvantitativni neeksperimentalni empirični raziskavi · 26
- 6.2 Primer osnutka zemljevida literature · 28
- 6.3 Vrste vzorcev · 29
- 6.4 Primer sociograma · 37
- 6.5 Delitev spremenljivk · 46
- 6.6 Statistične metode za atributivne spremenljivke · 48
- 6.7 Statistične metode za numerične spremenljivke · 48
- 6.8 Pregled parametričnih in neparametričnih statističnih metod za neodvisne vzorce · 48
- 6.9 Pregled parametričnih in neparametričnih statističnih metod za odvisne vzorce · 49
- 7.1 Proces raziskovanja pri kvantitativni eksperimentalni empirični raziskavi · 57
- 7.2 Prikaz poteka eksperimentalne raziskave z dvema skupinama · 60
- 8.1 Proces kodiranja · 77
- 10.1 Potek akcijske raziskave · 91
- 11.1 Primer reke poklicnega razvoja · 94
- 13.1 Proces raziskave načrtovanih novosti tvorijo štiri faze · 106

Seznam preglednic

- 5.1 Temeljne razlike med paradigmami · 22
- 5.2 Razlike med kvantitativno in kvalitativno paradigmo · 23
- 5.3 Raziskovalne paradigme in ustrezne vrste raziskav · 24
- 6.1 Primeri raziskovalnih hipotez · 27
- 6.2 Primer zaprtega vprašanja · 31
- 6.3 Primer odprtrega vprašanja · 31
- 6.4 Primer kombiniranega tipa anketnega vprašanja · 32
- 6.5 Primer kontrolne liste · 32
- 6.6 Primer numerične ocenjevalne lestvice · 33
- 6.7 Primer deskriptivne ocenjevalne lestvice · 33
- 6.8 Primer grafične ocenjevalne lestvice · 33
- 6.9 Primer lestvice s slikovno podobo · 34
- 6.10 Likertove lestvice stališč · 34
- 6.11 Primer lestvice pomenskih razlik · 35
- 6.12 Primer pozitivnega in negativnega kriterija · 35
- 6.13 Primer omejenega in neomejenega števila izbir · 36
- 6.14 Primer vprašalnika · 39
- 6.15 Pregled deskriptivnih statističnih metod · 47
- 7.1 Pregled različnih modelov eksperimentov in njihovih značilnosti · 59
- 8.1 Opazovalni obrazec za opazovanje razredne interakcije · 69
- 8.2 Primer sheme za nestrukturirano opazovanje · 70
- 8.3 Primer kodirne tabele · 78

Predgovor

Raziskovanje je načrten, sistematičen, kritičen in samokritičen proces pridobivanja novega znanja, ki izhaja iz ciljev (oz. raziskovalnega problema) in običajno poteka po vnaprej določenih fazah. Pedagoško raziskovanje torej vodi k pridobivanju oz. izpopolnjevanju znanja na pedagoškem področju. Pedagoško raziskovanje vključuje ključne elemente, kot so npr. raziskovalne metode, izbor vključenih v raziskavo, tehnike in proces zbiranja podatkov, obdelava podatkov, predstavljanje rezultatov in njihova interpretacija.

Poleg svojega glavnega cilja, tj. pridobivanja znanja, pa pedagoško raziskovanje vodi tudi v razvijanje kritičnega mišljenja, zlasti preko kritičnega vrednotenja že obstoječih raziskav, v povezovanje teorije pedagoškega področja ter vzgojno-izobraževalne prakse, kar posledično znatno vpliva tudi na profesionalni razvoj pedagoških delavcev.

Pedagoško raziskovanje je zelo kompleksen pojav, saj vključuje in združuje različne raziskovalne paradigme, številne tehnike zbiranja podatkov, plejado možnih v raziskovanje vključenih deležnikov in raznolike možnosti obdelave podatkov, pri čemer se je seveda vedno potrebno upoštevati cilje raziskovanja. Ob tem pa je področje pedagoškega raziskovanja izjemno široko – zajema namreč celotno vzgojno-izobraževalno vertikalo (od vrtca do vseživljjenjskega izobraževanja) pa tudi različna področja (npr. izobraževanje otrok s posebnimi potrebami, profesionalni razvoj učiteljev, socialnopedagoško področje, izobraževanje učiteljev ipd.).

Prav ta kompleksnost in raznolikost sta v preteklosti logično rezultirali v mnogih publikacijah, ki so se pretežno usmerjala v en segment raziskovanja (npr. kvalitativno raziskovanje, akcijsko raziskovanje, kvantitativno neekperimentalno raziskovanje ipd.). Namen te publikacije je bil zajeti različne vidike raziskovanja, torej predstaviti nekakšno sintezo doslej predstavljenih spoznanj, kar pa seveda pomeni, da bo moral bralec za bolj poglobljen vpogled v posamezne tematike pedagoškega raziskovanja poseči po drugih publikacijah.

Ob tem je potrebno opozoriti na možnost, da se kljub skrbni pripravi in večkratnemu branju ter popravkom v knjigi še vedno gotovo skrivajo napake, za katere se iskreno opravljujem.

Dovolite mi še, da se na tem mestu najlepše zahvalim dr. Branki Čagran, veliki strokovnjakinji s področja pedagoškega raziskovanja, s katero sem preho-

Predgovor

dila prve in najpomembnejše korake na poti raziskovanja in ki ima praktično vse zasluge, da sem to področje tako vzljubila. Iskreno se zahvaljujem tudi dr. Mari Cotič, dr. Mileni Ivanuš Grmek in dr. Majdi Cencič, ki so verjele vame in mi omogočile vstop v svet raziskovanja, ter vsem sodelavcem, s katerimi se vsak dan učim in odkrivam nove plasti raziskovanja.

Posebno zahvalo dolgujem tudi recezentkama, dr. Jasni Mažgon in dr. Jernenji Herzgoj, ki sta k monografiji prispevali s skrbnim pregledom in jasnimi usmeritvami.

In ker je to še edino mesto v knjigi, na katerem si lahko dovolim še nekaj osebnejšega: zahvaljujem se svojima Sonjama, za vse neskončne debate o tem in onem, za preizpraševanje idej, izgrajevanje in rušenje konceptov, sku-pno tuhtanje, za podporo in za idejo o nastanku te knjige.

Zahvaljujem se tudi svojim »fantom«, Ivanu, Boštjanu, Reneju in Binetu: hvala, ker ste, ker razumete, ker ste moji stebri!